

Utorak, 19. juni 2007.

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9. 23 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Hvala gospodine sekretaru. Dobro jutro svima. Pretresno veće se izvinjava zbog kasnijeg početka. Mi za danas imamo samo proceduralna pitanja. Prvo, Pretresno veće bi želelo da čuje od Tužilaštva koji će sledeći svedok biti ispitivan i kada.

TUŽILAC RE: Časni Sude, mislim da je danas uložen zahtev za zaštitne mere.

SUDIJA ORIE: Da, to je razlog zašto nisam pomenuo ime, jer sam to imao na umu. Molim da pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na javnoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala. Mislim da za dva svedoka, od kojih je poslednji bio Vesel Dizdari, rezime treba da se pročita u zapisnik. To se čita u zapisnik, zbog javnosti, kako bi javnost, umesto da proučava dosijee, samim slušanjem ovog postupka, bila barem približno svesna toga o čemu je reč u njegovom iskazu. Molim vas nastavite, gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY: Hvala časni Sude i dobro jutro. Ovo je rezime svedoka koji je ujedno po Pravilu 92 ter Vesela Dizdarija. „Svedok je Albanac, muškarac, rođen u selu Kosurić/ Kosuriq, na Kosovu, 1958. godine...

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, mogu li već sad da vas upozorim na brzinu koju ste postigli u ovih prvih par redaka.

TUŽILAC KEARNEY: To je moja loša navika, časni Sude. Izvinjavam se. „Svedok trenutno živi i radi na Kosovu, sa svojom porodicom. Svedok je prethodno radio na različitim poslovima van Kosova. Bio je i kuvar u Jugoslovenskoj vojsci, od 1978. do 1979. godine, bio je fizički radnik u Sloveniji, i takođe je bio rudar u Švajcarskoj. U periodu tokom 1998. godine živeo je sa svojom porodicom na Kosovu. Tokom tog perioda nije bio pripadnik OVK, ali je učestvovao u zaštiti njegovog sela od Srba. Tokom avgusta 1998. Srbi su ga zarobili i držali kratko vreme, pre nego što su ga pustili na slobodu. Svedok izjavljuje da su bili štabovi OVK na različitim mestima, blizu njegovog doma, uključujući Barane/Baran, Streoce/ Strellci i Vranovac/Vranoc. Svedok ne zna ko su bili pojedinačni komandanti ovih štabova. Svedok izjavljuje da, iako OVK nije imala zatvor u Baranu/Baran, bila je škola koja

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

je korišćena u vojne svrhe. Takođe je OVK bio prisutan u Kosuriću/ Kosuriq i vojnici su bili svugde. Svedok je imao uniformu na kojoj je bio bedž OVK na rukavu, ali nije imao zvanične papire OVK. Svedok je video neke seljane kako nose crne uniforme, ali nije imao bilo kakav stvarni kontakt sa njima. Mislio je da su pripadali vojnoj policiji. Kada je došlo do srpskog napada, u septembru 1998. godine, svedok je otišao u Albaniju. Dan pre 7. septembra 1998. godine, komandant OVK Mete Krasniqi je naredio ovom svedoku da ode u kuću Zenuna Gashija u Kosuriću/ Kosuriq i da ga dovede u školu u Baranu/Baran. Svedok je to uradio i predao je Zenuna Gashija komandantu Meteu Krasniqiju. Svedok je, takođe, pretresao kuću Zenuna Gashija po naređenju Metea Krasniqija. Na kraju je Mete Krasniqi pozvao svedoka da radi za vojnu policiju. Svedok nije primenio silu u odnosu na Zenuna Gashija, niti je video da su to uradili drugi vojnici. Svedok nije znao razlog zbog kojeg je Zenun Gashi uhapšen. Svedok nije znao ni za jedno drugo hapšenje. On je znao da je njegov sused Vuk Vuković nestao i da je to prijavljeno, ali ništa nije znao o tom incidentu. Znao da je da je vlasnica jedne radnje Sanije Balaj, koja je vodila tu radnju pet godina pre septembra 1998. godine, uhapšena u septembru 1998. u Baranu/Baran, na Kosovu. Video ju je u pratnji komandanta Krasniqija i drugih vojnika OVK i još dvoje njenih rođaka. Svedok nije intervenisao u razgovoru koji se vodio između komandanta Krasniqija i Sanije Balaj i ne zna o čemu je bio taj razgovor. Kasnije, brat Sanije Balaj je pitao svedoka da li je video njegovu sestru. Svedok je preneo da ju je video u Baranu/Baran. Svedok je kasnije čuo kako ljudi govore da je ubijena ili da je nestala. Svedok ništa nije znao o telima u Radonjičkom/Radoniq jezeru, ni tokom ni posle rata“. Ovim se završava rezime izjave svedoka Vesela Dizdarija. Ja imam još jedan kratak rezime svedoka 62, koji je mnogo kraći, a koji nije pročitao u zapisnik.

SUDIJA ORIE: Da, bilo bi dobro da to sada uradite. I, molim vas da održavate tempo koji ste postigli u poslednjih par redova prethodnog rezimea. To će pomoći i prevodiocima i stenografima.

TUŽILAC KEARNEY: U redu, časni Sude, hvala. Ovo je rezime po Pravilu 92 ter, za svedoka 62. Ovaj svedok je svedočio 12. i 14. juna. „Svedok je kosovski Albanac i živeo je sa svojom suprugom i dvoje dece u svom rodnom selu na Kosovu, do avgusta 1998. godine, odnosno srpske ofanzive u avgustu 1998. godine, koja ga je prisilila na beg. Njegova porodica je bila umešana u krvnu osvetu sa jednom drugom porodicom kosovskih Albanaca. Svedok je bio osuđen za zločine počinjene zbog te krvne osvete i izdržao je šest godina u zatvoru. Dana 25. juna 1998. srpska policija je napustila područje u kojem je svedok živeo i to područje je došlo pod potpunu kontrolu OVK. Dva kosovska Albanca koje je svedok smatrao neprijateljima svoje porodice postali su komandanti OVK njegovog rodno selo. Nekoliko dana pre otmice roditelja ovog svedoka, Rustem Tetaj, obučen u maskirnu uniformu sa oznakama OVK, u pratnji vojnika koji su bili u crnim uniformama, došao je u posetu porodici svedoka. Predstavio se kao zamenik Ramusha Haradinaja i tražio je od ove porodice da se uzdrži od bilo kakvih osvetničkih dela u odnosu na drugu porodicu tokom trajanja rata na Kosovu. Dva dana nakon Tetajeve posete, jedan Albanac sa Kosova, koji je išao zajedno sa roditeljima ovog svedoka putem za Peć/Pejë, zarobljen je i držan kratko vreme od strane Crnogoraca. Kasnije, ovu osobu je uhapsio Rustem Tetaj i odveo u štab u Glodanu/Gllogjan navodno zbog toga što je putovao bez dozvole kretanja. “ Časni Sude, ovim je završen drugi rezime svedoka koji je uveden po Pravilu 92 ter. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Hvala gospodine Kearney. Pretresno veće još uvek treba da saopšti svoju odluku po zahtevu Tužilaštva za zaštitne mere za svedoka 63. Ovo je odluka Pretresnog veća

po 11. zahtevu Tužilaštva za zaštitne mere na suđenju. Dana 29. maja 2007. godine, Tužilaštvo je zatražilo zaštitne mere za osobu čija je izjava uvedena u spis u skladu sa Pravilom 92 bis. Ova izjava je dobila broj dokaznog predmeta P339. Tužilaštvo je zatražilo da se dodeli pseudonim i da ni jedna informacija koja bi mogla da identifikuje svedoka, ne bude objavljena javnosti. Odbrana je obavestila Pretresno veće da se ne protivi ovom zahtevu. Pretresno veće je utvrdilo standarde za odobravanje zaštitnih mera u brojnim odlukama koje je donelo i nema potrebe da to ovde ponavlja. Svedok je izrazio strah za svoju bezbednost i bezbednost svoje porodice, ako se javno sazna da je on svedočio za Tužilaštvo. Svedok živi u jednom malom selu na Kosovu, zajedno sa svojom porodicom. S obzirom na prirodu iskaza ovog svedoka, Pretresno veće je uvereno da to može izazvati netrpeljivost osoba koje žive u njegovoj zajednici. Prema tome, Pretresno veće je uvereno da su ispunjeni zahtevi za odobravanje zaštitnih mera, pa Pretresno veće odobrava zahtev Tužilaštva za pseudonimom i zahtev da se nijedna identifikujuća informacija o ovom svedoku ne obelodanjuje u javnosti. Svedoku će biti dodeljen pseudonim svedok 63, a izjava svedoka biće uvedena pod pečatom. Redigovana izjava svedoka, koja je u prilogu 11. zahteva Tužilaštva za zaštitne mere na suđenju biće uvedena pod istim brojem dokaznog predmeta P339, kao javna redigovana verzija izjave. Ovim se zaključuje odluka Pretresnog veća u vezi sa 11. zahtevom Tužilaštva za zaštitne mere na suđenju. Sada prelazim na sledeću stavku dnevnog reda, a to su dva dokazna predmeta u vezi sa kojima još nije donesena odluka o njihovom uvođenju u spis. Prvi je P340, a to je iskaz svedoka Jakupa Krasniqija, u predmetu Limaj, stranica transkripta 3285 do i zaključno sa 3493, sa osam dodataka. Odbrana gospodina Haradinaja je već izrazila da nema prigovor na uvođenje ovih transkripata. Prvobitno je bilo devet dokaznih predmeta koji su bili priloženi, ali jedan je bio duplikat, jer je reč o dokaznom predmetu koji je već uveden u spis. Samo da bih bio siguran, da li Odbrana gospodina Balaja ili gospodina Brahimaja ima prigovora?

ADVOKAT GUY-SMITH: Nema.

ADVOKAT HARVEY: Nema.

SUDIJA ORIE: Onda se P340 uvodi u spis. Drugi dokazni predmet koji je obeležen u svrhu identifikacije, ali još nije donesena odluka, je rukom nacrtana karta, to je P352. Ako bih mogao da podsetim strane, nije bilo lako orijentisati se u odnosu na geografske položaje na toj karti, gde reka, izgleda, igra važnu ulogu, a možda je to ipak jasno svim stranama o kakvoj karti je reč. Da li ima prigovora za njeno uvođenje? Vidim da se tri puta odmahuje glavom. Nema, prema tome P352 se uvodi u spis. Ja nemam drugih pitanja na dnevnom redu, Pretresno veće čeka da se kasnije danas, dostavi ažurirani spisak svedoka. Postoji jedan neformalni zahtev Odbrane, ali ne postoji jasan odgovor kada je reč o Tužilaštvu, da se održi sastanak sa vodećim advokatom, ne u sudnici, već da bi se raspravljala neka praktična pitanja. Nema potrebe da se bilo šta u vezi sa tim kaže Pretresnom veću u vidu formalnih podnesaka. Pretresno veće je već reklo da neće preduzimati nikakav korak i slediti nikakvu sugestiju dok ne dobije ažurirani spisak svedoka. Pretresno veće će, takođe, razmotriti kakva bi trebalo da bude, konkretno, svrha takvog sastanka i da li bi trebalo da se održi takav sastanak. Primetio sam da, možda, strane u ovom trenutku imaju različita očekivanja u vezi sa tim, ali sačekaćemo da vidimo, i o tome ćemo kasnije obavestiti strane. U isto vreme, mislio sam da bi bilo dobro da to uđe u zapisnik, kao što sam već ranije objasnio, da, kada postoji neka neformalna komunikacija među stranama koja ide izvan onoga što je čisto praktično pitanje,

onda treba da ostane trag o tome u dokumentaciji, tako da javnost zna šta se dešava. Da li postoji neko pitanje koje strane žele da pokrenu. Gospodine Re.

TUŽILAC RE: Ja imam još jedan rezime po Pravilu 92 ter.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: To je rezime za gospodina Cufa Krasniqija, koji je svedočio prošle nedelje. Da li je primereno da ga sada pročitam?

SUDIJA ORIE: Da, izvolite.

TUŽILAC RE: Nije dostavljena kopija prevodiocima, ali ja ću slušati francuski prevod da vidim da li mogu da me prate.

SUDIJA ORIE: Da, izvolite.

TUŽILAC RE: Francuzi su sada tu. Ovo je rezime svedočenja gospodina Cufe Krasniqija po Pravilu 92 ter, od 14. i 15. juna 2007. godine, na stranicama 5703 do 5859 transkripta. Cufe Krasniqi, kosovski Albanac, rođen 24. marta 1959. godine u Peći/Pejë, u opštini Peć/Pejë, bio je komandant OVK sa sedištem u Baranu/Baran otprilike od juna meseca 1998. On je bio policajac u jugoslovenskoj policijskoj službi, dok nije bio otpušten iz policije 1990. godine. On se skrivao od srpskih vlasti u planinama, otprilike 6 godina, u planinama *Hajle*. Svedok je, po prvi put čuo za OVK, 1993. godine. Pristupio je OVK u februaru 1998. godine, na zahtev Meta Krasniqija. Svedok je obučavao mlade vojnike OVK u Drenovcu/ Drenovc, pod komandom Dina Krasniqija. Da bi pristupili OVK novi regruti morali su biti preporučeni od strane nekoga, ko bi garantovao za njihovu poverljivost. Do februara 1998. godine, bilo je poznato da je Lahi Brahimaj komandovao vojskom u Jablanici/Jabllanicë. Jablanica/ Jabllanicë je bila najstarije sedište OVK u zapadnom Kosovu, jer srpske snage nisu lako mogle da mu priđu. OVK je takođe imao organizaciju u Glođanu/Gllogjan, što je postalo najvažnije sedište OVK, nakon napada na imanje Jasharija u martu 1998. godine. Napad na Glođane/Gllogjan, u martu 1998. godine, bio je prva javna pobeda OVK. Nakon tog napada OVK je počela da deluje otvoreno. Do marta 1998. godine 40 do 50 sela u području Dukađin/Dukagjini bila su pod kontrolom OVK. Čak i nakon formalnog osnivanja operativne zone Dukađin/Dukagjini, Ramush Haradinaj je smatran za de facto komandanta na tom području. Srpske snage kontrolisale su glavni put između Peći/Pejë, Dečana/Dečan i Đakovice/Gjakovë, ali se nisu usuđivale da zalaze u sela. Od kraja marta 1998. godine, pa nadalje, Srbi su granatirali sela u području Dukađina/Dukagjini sa svojih artiljerijskih položaja. Početkom maja 1998. godine, srpska policija se povukla u policijsku stanicu Rzniću/Irznqi, odakle su se evakuisali. U junu 1998. godine, poslednja policijska stanica u području Dukađina/Dukagjini, stanica u Čalopeku/Çallopek, bila je evakuisana. Struktura OVK na nivou sela izgledala je ovako: postojao je glavni komandant, zatim zamenik komandanta, operativni komandant za obuku vojnika, komandant za logistiku i komandant straže. U maju 1998. godine svedok je sreo Idriza Balaja po prvi put, kada se vozio u njegovom crnom džipu. Mesec dana kasnije svedok je saznao za *Crne orlove*, za koje je on smatrao da su bili cenjena jedinica. U junu 1998. godine, oficiri FARK-a, pod komandom Tahira Zemaja stigli su u zonu Dukađin/Dukagjini, iz Albanije. Svedok je pristupio brigadi Adriana Krasniqija u Barana/Baran, pod Rrustemom Berishom, ali je zapravo, vođa bio Nazif

Ramabaja. U istoj brigadi su Musa Draga i Esat Ademaj. Sadri Selca je takođe bio pripadnik OVK u Baranu/Baran, koji je bio odgovoran Nazifu Ramabaji. Ramush Haradinaj je posetio brigadu dva ili tri puta i učestvovao u ceremoniji polaganja zakletve zajedno sa Rrustemom Tetajem, Nazifom Ramabajom, Tahiom Zemajem i mnogim drugim u školskoj zgradi u Baranu/Baran, 20. jula 1998. godine. U junu 1998. godine formirana je vojna jedinica u školi u Baranu/Baran, pod komandom Hasana Gashija. Vojna policija OVK je sprovodila disciplinu u OVK. Dana 6. juna 1998. godine došlo je do bitke kod Lođe/Logjë. "I, ako mogu samo da dodam, da je u toku unakrsnog ispitivanja to ispravljeno na juli 1998. godine. Međutim, u njegovoj izjavi po Pravilu 92 ter pojavljuje se mesec juni.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: „Od 26. avgusta do 5. septembra 1998. godine, Srbi su preuzeli kontrolu nad tim krajem u velikoj ofanzivi protiv Albanaca. U septembru 1998. godine Tahir Zemaj je otišao sa Kosova. Nakon pada Glođana/Gllogjan Ramush Haradinaj je bio sa svedokom u Prapacanu/Papracane. Svedok je kasnije pobjegao u Brolić/ Broliq i Jablanicu/Jabllanicë.

TUŽILAC KEARNEY: Ako mi Pretresno veće dopusti, samo bih hteo da se konsultujem sa gospodinom Reom, za par trenutaka.

TUŽILAC RE: Gospodin Kearney mi je upravo ukazao na nešto što treba izmeniti u transkriptu. Na 9. stranici, 25 red, u transkriptu stoji, "Čak i nakon formalnog osnivanja operativne zone Dukađin/Dukagjini, Ramush Haradinaj je smatran za de facto komandanta na tom području". Ili sam ja pogrešno pročitao to ili je, pak, netačno zapisano. No, u rezimeu svedočenja ovog svedoka stoji zapravo sledeće, „do marta 1998. godine, 40 do 50 sela bila su pod kontrolom OVK. Još i pre nego što je formalno osnovana zona Dukađin/Dukagjini, Ramush Haradinaj smatran je za de facto komandanta u tom području“.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Ja samo želim da kažem da ima više aspekata ovog rezimea sa kojima se mi ne moramo nužno slagati...

SUDIJA ORIE: Da, međutim, ovi rezimei su samo čitani radi javnosti. Ja mislim da je bila dobra ranija praksa, da se ti rezimei prethodno predoče Odbrani, kako bi oni mogli dati svoje komentare na to, kako bi predstavljanje tih rezimea javnosti bilo što preciznije. Prema tome, ne znam da li je do toga došlo i ovog puta.

ADVOKAT EMMERSON: Jeste, i moj načelan stav je da su se ovi rezimei u načelu poklapali sa izjavama po Pravilu 92 ter, a oni i onako ne predstavljaju svedočenje u ovom predmetu. Prema tome, ne interвениšemo u vezi sa sadržajem.

SUDIJA ORIE: Pa jedino ukoliko bi to dovodilo do pogrešnog utiska u javnosti. Gospodine Harvey izvolite.

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude, mislim da je mene ovde nešto zbunilo u paragrafu 3. jer, stoji, „Do februara 1998. godine, bilo je poznato da je Lahi Brahimaj komandovao vojskom u Jablanici/Jabllanicë“. Međutim, pretpostavljam da je to zapravo odraz svedočenja

ovog svedoka na stranici 5846, gde on kaže da je reč vojska, upotrebljena u najširem smislu te reči.

SUDIJA ORIE: Da, ja razumem da se mogla iskoristiti druga reč, međutim, svedočenje je i izjava svedoka i dalja svedočenja o tome. Prema tome, ovo je samo za potrebe informisanja javnosti. Sve je u zapisniku. Gospodine Re, izvolite.

ADVOKAT RE: Nemam pred sobom izjavu gospodina Krasniqija, međutim, ja se jasno sećam da je tamo korišćena reč vojska.

SUDIJA ORIE: Da, kada sam rekao druga reč, ja nisam mislio na rezime, već na reč koju je koristio svedok i ono što je on zapravo opisao. Ali, ne moramo dalje oko ovoga da se sporimo.

TUŽILAC RE: Mi dalje nemamo ništa.

SUDIJA ORIE: U redu. U tom slučaju završavamo sa radom i nastavljamo u četvrtak 21. juna u 9.00 časova, u sudnici broj 1.

Sednica je završena u 9:55 h.

Nastavlja se u četvrtak, 21. juna 2007. godine u 9:00 h.

